

SAMENWERKINGSAGENDA 2013-2025

GEMEENTE LEEUWARDEN - PROVINCIE FRYSLÂN

LEEUWARDEN/LJOUWERT FAN FRYSLÂN

Partners

- Gemeente Leeuwarden
- Provincie Fryslân

mei 2013

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Preambule	3
1. Inleiding	5
2. Inhoudelijke en financiële contouren	6
3. Programma's en projecten	10
4. Samenwerkingsafspraken	14

Bijlage: Factsheets

Preambule

Gemeente Leeuwarden, ten deze vertegenwoordigd door burgemeester drs. Ferd. J.M. Crone, handelende ter uitvoering van een besluit van het college van Burgemeester en Wethouders d.d. 21 mei 2013 hierna te noemen de Gemeente,

en

Provincie Fryslân, ten deze vertegenwoordigd door de commissaris van de koning de heer J.A. Jorritsma, handelende ter uitvoering van een besluit van Gedeputeerde Staten d.d. 21 mei 2013, hierna te noemen de Provincie,

In aanmerking nemende dat:

- de Samenwerkingsagenda 2011-2021 tussen de Gemeente Leeuwarden en de Provincie Fryslân overeengekomen en ondertekend is op 17 februari 2010;
- beide partners hechten aan het verbreden en verdiepen van de onderlinge samenwerking;
- Leeuwarden sinds het aangaan van de Samenwerkingsagenda 2011-2021 het kandidaatschap voor Culturele Hoofdstad van Europa 2018 heeft overgenomen van Fryslân;
- het proces rondom de kandidaatstelling van Leeuwarden voor Culturele Hoofdstad van Europa 2018 die samenwerking verder versterkt heeft, vanuit de door beide partners gedeelde urgenties en doelstellingen voor Leeuwarden en voor Fryslân;
- beide partners vanuit de eerder genoemde, gedeelde urgenties en doelstellingen gezamenlijk de bestaande samenwerkingsrelaties en nieuwe mogelijkheden tot samenwerking hebben geïnventariseerd, afgestemd en beoordeeld, om die vervolgens om te zetten in een samenhangend pakket programma's;
- de reeds gemaakte afspraken en deze nieuwe programma's de basis vormen voor deze Samenwerkingsagenda *Leeuwarden/Ljouwert fan Fryslân 2013-2025*;
- beide partners de inzet zoals die beschreven is in deze Samenwerkingsagenda *Leeuwarden/Ljouwert fan Fryslân* van groot belang vinden voor Leeuwarden en voor Fryslân. Bij voorkeur vindt die inzet plaats in het kader van Culturele Hoofdstad van Europa 2018, maar ook zonder deze titel willen de overheden inhoud geven aan de beschreven programma's en projecten.

Verklaren te zijn overeengekomen als volgt:

1. Beide partners stemmen in met - en zullen uitvoering geven aan - de in goed overleg gemaakte afspraken met de daarbij horende werkwijze, de bestuurlijke aansturing en de financiële inzet van de partners conform de huidige, lopende afspraken, vastgelegd in deze "Samenwerkingsagenda *Leeuwarden/Ljouwert fan Fryslân*". De partners streven naar realisatie van de uitvoering van de afgesproken projecten.
2. Deze Samenwerkingsagenda gaat in op 1 juli 2013 en heeft een looptijd tot 1 januari 2025. Met het oog op de einddatum van 2025 zullen de partners tijdig aan de hand van een (eind)evaluatie met elkaar afspraken maken over continuering van de samenwerking. Jaarlijks zullen de partners de voortgang van de samenwerking bespreken en waar nodig c.q. gewenst komen tot bijstelling van afspraken.

3. In alle gevallen waarin deze overeenkomst niet voorziet zullen de partners tijdig in goed overleg tot aanvullende afspraken komen in de geest van de afspraken in deze "Samenwerkingsagenda *Leeuwarden/Ljouwert fan Fryslân*".
- Bij eventuele geschillen zullen de partners eerst in goed overleg in der minne tot een oplossing komen. Is dat niet mogelijk gebleken dan zullen alle geschillen in verband met deze "Samenwerkingsagenda *Leeuwarden/Ljouwert fan Fryslân*" of afspraken die daarmee samenhangen, worden beslecht door een bindend advies, te geven door drie adviseurs die door de partners gezamenlijk of bij gebreke van overeenstemming daarover binnen vier weken, door een of meer, door de president van de rechtbank te Leeuwarden benoemd worden. Een geschil bestaat, indien een der partners dat stelt en schriftelijk aan de andere partij mededeelt.

Aldus overeengekomen en in tweevoud getekend te Leeuwarden op 21 mei 2013.

Provincie Fryslân

Gemeente Leeuwarden

Commissaris van de Koning

Burgemeester

J.A. Jorritsma

drs. F.J.M Crone,

1. Inleiding

Voor u ligt de "Samenwerkingsagenda 2013-2025 *Leeuwarden/Ljouwert fan Fryslân*" tussen de gemeente Leeuwarden en de provincie Fryslân.

De gemeente Leeuwarden en provincie Fryslân werken intensief samen vanuit een gemeenschappelijke agenda voor de ontwikkeling van de regio. Wij vinden het in het belang van Fryslân om de (sociaal)-economische- en culturele positie van de hoofdstad uit te bouwen in Noord-Nederland. Daarover zijn afspraken vastgelegd in de huidige "Samenwerkingsagenda gemeente Leeuwarden - provincie Fryslân 2011-2021" en ter uitwerking daarvan worden gezamenlijk majeure projecten uitgevoerd. Met de nieuwe samenwerkingsagenda *Leeuwarden/Ljouwert fan Fryslân* brengen wij tot uitdrukking dat werken aan een sterke positie van de hoofdstad en het behartigen van de belangen van Fryslân identieke doelen zijn.

Nu de kans bestaat voor Leeuwarden/Ljouwert om de titel Culturele Hoofdstad van Europa 2018 binnen te halen en daarmee de aandacht te vestigen op sociale, culturele en economische ontwikkeling van Leeuwarden/Fryslân, zijn wij het er over eens dat hier het aangrijpingspunt ligt voor een actualisering van - én een extra impuls aan - beider ambities.

Wij hebben in deze Samenwerkingsagenda *Leeuwarden/Ljouwert fan Fryslân* een agenda voor onze samenwerking neergelegd, die op de langere termijn voor onze stad en provincie rendement oplevert én daarvan op de korte termijn werk maakt.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden de inhoudelijke en financiële contouren van de Samenwerkingsagenda geschetst en wordt aangegeven welke kwalitatieve eisen aan de samenwerking tussen provincie en gemeente worden gesteld.

In hoofdstuk 3 (in combinatie met de bijlage) wordt een korte beschrijving gegeven van de programma's en de hoofdlijnen van de onderliggende projecten en activiteiten.

In hoofdstuk 4 zijn de samenwerkingsafspraken tussen provincie en gemeente opgenomen.

2. Inhoudelijke en financiële contouren

In de eerste Samenwerkingsagenda "gemeente Leeuwarden - provincie Fryslân 2011-2021" zijn de volgende inhoudelijke uitgangspunten opgenomen:

- Leeuwarden wordt in zijn context gezien: de ontwikkelingen mondiaal, nationaal en in Fryslân; de positie van Leeuwarden provinciaal, nationaal en internationaal en de kansen voor Leeuwarden;
- Tussen provincie en hoofdstad bestaat een volwassen relatie met erkenning van elkaars bestuurskracht;
- Leeuwarden wordt als **hoofdstad** ondersteund en niet als een van de 11 steden en 30 grietenijen; wat Leeuwarden zelf kan doet het ook zelf!

Voor de nieuwe Samenwerkingsagenda *Leeuwarden/Ljouwert fan Fryslân* bouwen we hieronder voort op die uitgangspunten.

Regionale, landelijke en internationale context

In de regionale, landelijke- en internationale context neemt Leeuwarden een geheel eigen positie in

Leeuwarden/Ljouwert is fan Fryslân.
Leeuwarden en Fryslân hebben Leeuwarden/Ljouwert in oktober 2012 kandidaat gesteld als Culturele Hoofdstad van Europa in 2018 namens Nederland. Deze ambitie vloeit voort uit de agenda van provincie en de gemeente op de regionale ontwikkeling voor de middellange- en lange termijn. Met het predicaat Culturele Hoofdstad wil Leeuwarden zich onderscheiden. De stad wil *European Capital of Culture* (ECoC) zijn om de bijzondere culturele identiteit van Leeuwarden/Ljouwert/Fryslân te tonen. Gemeente en provincie benutten ECoC als katalysator, als krachtenbundeling van overheden, burgers, bedrijven en organisaties. Leeuwarden/Ljouwert krijgt daarmee de kans om aan Europa te laten zien hoe het werk maakt van de culturele, sociale en economische ontwikkel opgaven van de stad en regio. De wijze waarop de Friezen in de hoofdstad en in de regio werken aan oplossingen voor de toekomst, verdient het om aan internationale bezoekers te tonen. Daar kunnen Europese regio's, die voor vergelijkbare uitdagingen staan, zich aan spiegelen.

als hoofdstad van Fryslân – de eigenzinnige provincie die zich onderscheidt door een groen, waterrijk en weids landschap, met een eigen taal en cultuur.

Naast cultuurhistorische hoofdstad is Leeuwarden de grootstedelijke kern van de provincie én de hoofdstad. Vestigingsplaats van openbaar bestuur en rechtspraak, Europese kenniscentra, cluster van Universiteit, hbo- en mbo-scholen, culturele en maatschappelijke voorzieningen die verder reiken dan de provinciegrenzen.

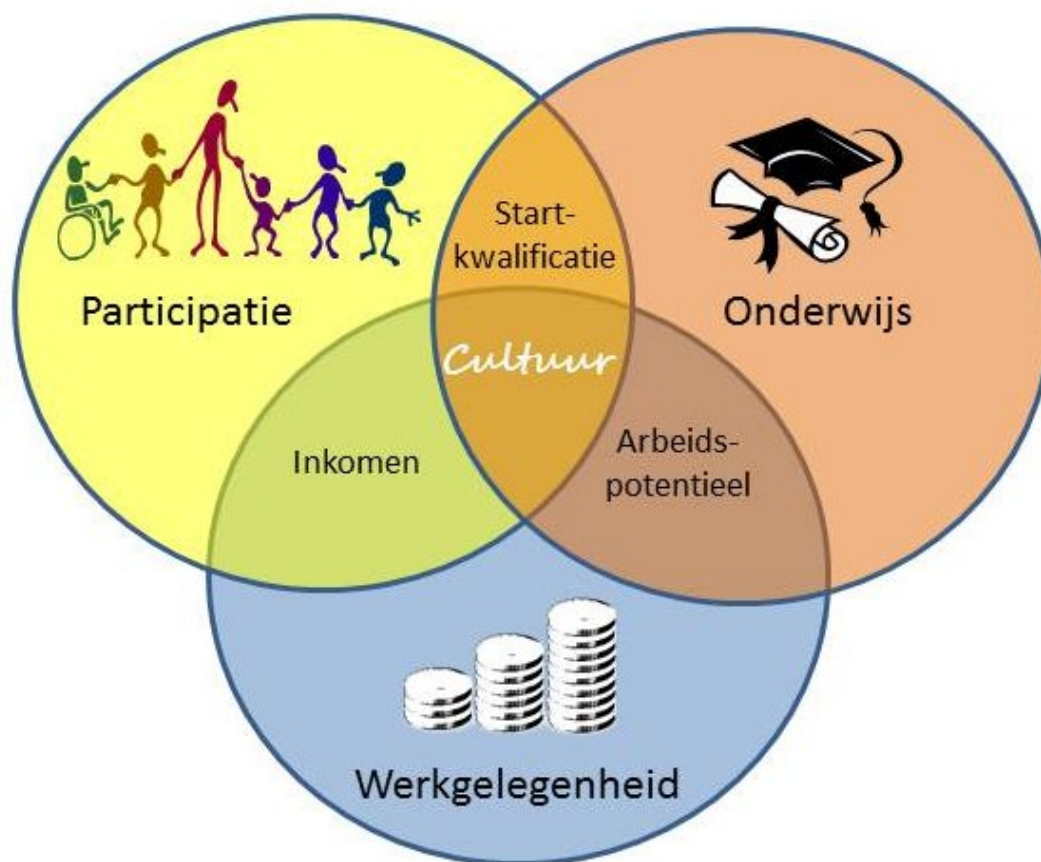
Een op de zes Friezen woont in Leeuwarden. Vijfentwintig procent van de werkgelegenheid in Fryslân wordt geleverd door bedrijven en instellingen gevestigd in de hoofdstad. Daarmee is Leeuwarden de banenmotor van Fryslân. De stad bedient meer dan een derde van alle inwoners van de provincie met haar voorzieningen. Maar dit grote verzorgingsgebied zorgt ook voor druk op de sociale, culturele en economische voorzieningen van de hoofdstad. Niet alleen voor algemene voorzieningen op het gebied van cultuur en onderwijs, maar zeker ook voor specifieke voorzieningen op het gebied van zorg, opvang en hulpverlening. Vanuit het stedelijke milieu gaat een aanzuigende werking uit die zorgt voor een toestroom uit de regio, maar ook vaak van ver daarbuiten.

Urgenties en doelstellingen

Leeuwarden is voor Fryslân van grote betekenis. Daarom stemmen wij beleid op elkaar af en formuleren wij prioriteiten vanuit het besef dat de urgenties, doelstellingen en kansen van Leeuwarden en Fryslân samenvallen.

In samenwerking met de stichting Kulturele Haadstêd 2018 is door een expertgroep onder leiding van burgemeester Crone en gedeputeerde De Vries advies uitgebracht over de huidige situatie van de stad en de regio in landelijk en Europees perspectief. Deze deskundigen noemen als ontwikkelopgaven voor Leeuwarden/Fryslân:

- Bevorderen participatie;
- Verbeteren onderwijs;
- Vergroten werkgelegenheid.

- Participatie: Leeuwarden scoort hoog op 'de verkeerde lijstjes' als het gaat om achterstand en maatschappelijke uitsluiting. De stad staat met zes probleemwijken in de top 100 'kinderen in armoede' van de middelgrote steden in Nederland. Vorig jaar nam de wijk Heechterp-Schieringen landelijk de eerste plaats in. In Leeuwarden groeien twee keer zoveel kinderen in armoede op (16%) als landelijk (8%). Participatie gaat niet alleen om het ontbreken van voldoende bestaansmiddelen om een maatschappelijk aanvaardbaar leven te kunnen leiden. Het raakt ook aan sociaal isolement, verlies van aanzien in de gemeenschap en verminderd zelfbeeld. Ook in overdrachtelijke zin heeft onze regio met een te geringe participatie van doen: culturele voorzieningen vallen weg, er is verlies van culturele identiteit (zoals taal), demografische transitie leidend tot vermindering van diversiteit in samenstelling van de bevolking, verdwijnen van kennis naar de Randstad (braindrain); de diversiteit van het landschap verschaalt en de biodiversiteit in de natuur neemt af.

- Onderwijs: Studerenden aan Universiteit, hbo- en mbo-opleidingen en in het voortgezet onderwijs vormen een grote populatie in de stad. In totaal volgen rond 45.500 leerlingen en studenten in Leeuwarden onderwijs. Het aandeel hoger opgeleiden op de lokale arbeidsmarkt is in de loop der jaren steeds meer toegenomen, terwijl het aandeel werkzame personen met een lage opleiding afneemt. 80% van de jongeren met een bijstandsuitkering heeft geen of onvoldoende startkwalificatie. Schooluitval moet daarom met kracht worden bestreden. Daarvoor moet worden geïnvesteerd in de samenwerkingsrelatie tussen onderwijs, werkgevers en maatschappelijke organisaties gericht op jongeren. Het bedrijfsleven in Leeuwarden/ Fryslân kan niet functioneren zonder goed opgeleid personeel. Een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt is vooral op langere termijn van belang voor het groeipotentieel van de regio en om in te spelen op de vervangingsvraag.
- Werkgelegenheid staat voor de groei van het aantal banen en daarmee de economische situatie van veel huishoudens. Werk zorgt voor inkomen en biedt bestaanszekerheid aan de huidige en toekomstige generaties. Naast kansen grijpen op de economische speerpunten (watertechnologie, duurzame energie en agrofood + creatieve bedrijvigheid en zorg) moet er zwaar worden ingezet op het bestrijden van de mismatch op de Friese arbeidsmarkt door werkgelegenheid of (om)scholing te bieden aan laagopgeleiden en jonge werklozen zonder diploma.

Voor de aanpak van de bovengenoemde ontwikkelopgaven, zijn de sterke eigenschappen in stad en regio van grote betekenis. De betrokken partners - overheden, maatschappelijke instellingen en het bedrijfsleven- zijn in gelijke mate doordrongen van de noodzaak om gezamenlijk en met inzet van wat in Fryslân voorhanden is, tot oplossingen te komen. Dat is wat we met *mienskip* tot uitdrukking brengen. Dingen gedaan krijgen, zonder opsmuk of borstklopperij. Inventief, door er samen de schouders onder te zetten. Putten uit wat onder handbereik is, eenvoud en daadkracht, en altijd met een zekere mate van bevologenheid.

Zo zal het ook gaan met onze opgave om te werken aan een duurzame toekomst in sociaal-, ruimtelijk en economisch opzicht voor Leeuwarden en Fryslân. Er zijn problemen te overwinnen, nu en in de komende jaren. Die opgave zal ook na 2018 geldigheid blijven behouden.

Duurzaam investeren tot 2025 en daarna

De ontwikkelingen die we voorstaan moeten bijdragen aan de sociale en economische dimensies van een duurzame samenleving, aan de cultuur en aan de ecologie. Investeringsprojecten moeten duurzame resultaten en effecten leveren. Projecten en programma's die het verschil maken en zorgen voor structuurversterking op de lange termijn. Een resultaat dat zichzelf in stand kan houden en mee kan groeien met veranderende wensen en behoeften in de gemeenschap kan alleen maar worden bereikt door gelijktijdig te investeren in *People* (sociale kwaliteit), *Planet* (ecologische kwaliteit) en *Profit* (economische voorspoed en welzijn).

Een eenmalige impuls, met effecten op lange termijn. Duurzaamheid is ook: investeren in de relaties tussen mensen, in gezamenlijke verantwoordelijkheid, in de kracht van een gemeenschap. Investeren in mensen, werk en omgeving.

Daarom hebben wij scherp en concreet (SMART) gedefinieerd hoe wij door het creëren van beleidsmatige en financiële randvoorwaarden en het (mede)organiseren van projecten en programma's, de meest urgente economische-, sociaal-maatschappelijke en culturele problemen van deze regio gaan aanpakken.

In hoofdstuk 3 en de bijlage gaan we daar verder op in.

Financieel kader

Met deze samenwerkingsagenda wordt gekozen voor een gefaseerde aanpak waaraan in gezamenlijkheid sturing wordt gegeven. Dat is nodig vanwege de tijdshorizon en het schept de mogelijkheid de programma's aan te scherpen en waar nodig inhoudelijk te detailleren. Vaststelling van deze Samenwerkingsagenda betekent dat beide partijen het belang van de programma's en projecten onderkennen en een inspanningsverplichting hebben om de realisering van die programma's mogelijk te maken. Door het oprichten van een virtuele gezamenlijke organisatie met gedeeld opdrachtgeverschap, maken we afspraken over de concrete realisering en de financiering en financieringsverdeling. Hierover volgt "pas" later besluitvorming. Dan zijn ook mogelijke bijdragen van derden aan de orde. Er is sprake van een enorme opgave en een dito investeringsomvang. Daartoe doen wij een beroep op reguliere en specifieke middelen van provincie en gemeente, bijdragen van derden (w.o. subsidies en sponsoring) en op de NUON-gelden. De ambtelijke organisaties van de gemeente Leeuwarden en de provincie Fryslân werken de programma's en projecten van deze Samenwerkingsagenda verder uit en de colleges leggen deze te zijner tijd ter besluitvorming voor aan Raad en Staten.

De titel Culturele Hoofdstad van Europa 2018 vestigt de aandacht op de sociale-, economische en culturele ontwikkeling van Leeuwarden/Fryslân. Dat vormt een belangrijk aangrijpingspunt voor een extra impuls aan het oplossen van de urgente problemen van stad en regio. De langetermijndoelstellingen van Leeuwarden en Fryslân om werk te maken van de urgenties en doelstellingen van Fryslân worden onderling afgestemd. Culturele Hoofdstad van Europa 2018 haakt daar op aan. Het is van belang om de opbrengst van het evenement in 2018 na afloop vast te houden en door te trekken naar de toekomst, met 2025 als voorlopig eindpunt. We verwachten als 'erfenis' te kunnen terugzien op meer samenwerking, toegenomen participatie en een sterkere positie in Nederland en Europa. Ook wanneer de titel Culturele Hoofdstad van Europa 2018 onverhoopt niet in de wacht wordt gesleept, blijft onze ambitie om op intensieve wijze werk te maken van het bevorderen van participatie, het verbeteren van het onderwijs en het scheppen van banen. De overheden kiezen er onverkort voor om een krachtige programmatische impuls te geven aan een verbeteringsproces met effecten op de lange termijn.

3. Programma's en projecten

Op basis van de inhoudelijke contouren (zie hoofdstuk 2) hebben wij scherp en concreet (SMART) gedefinieerd hoe wij door het creëren van beleidsmatige en financiële randvoorwaarden en het (mede) organiseren van projecten en programma's, de meest urgente economische, sociaal-maatschappelijke en culturele problemen van deze regio gaan aanpakken. Provincie en gemeente zetten zich gezamenlijk in voor de projecten en programma's, waarbij steeds bekeken wordt welke van de partners het voortouw neemt

Achtergrond

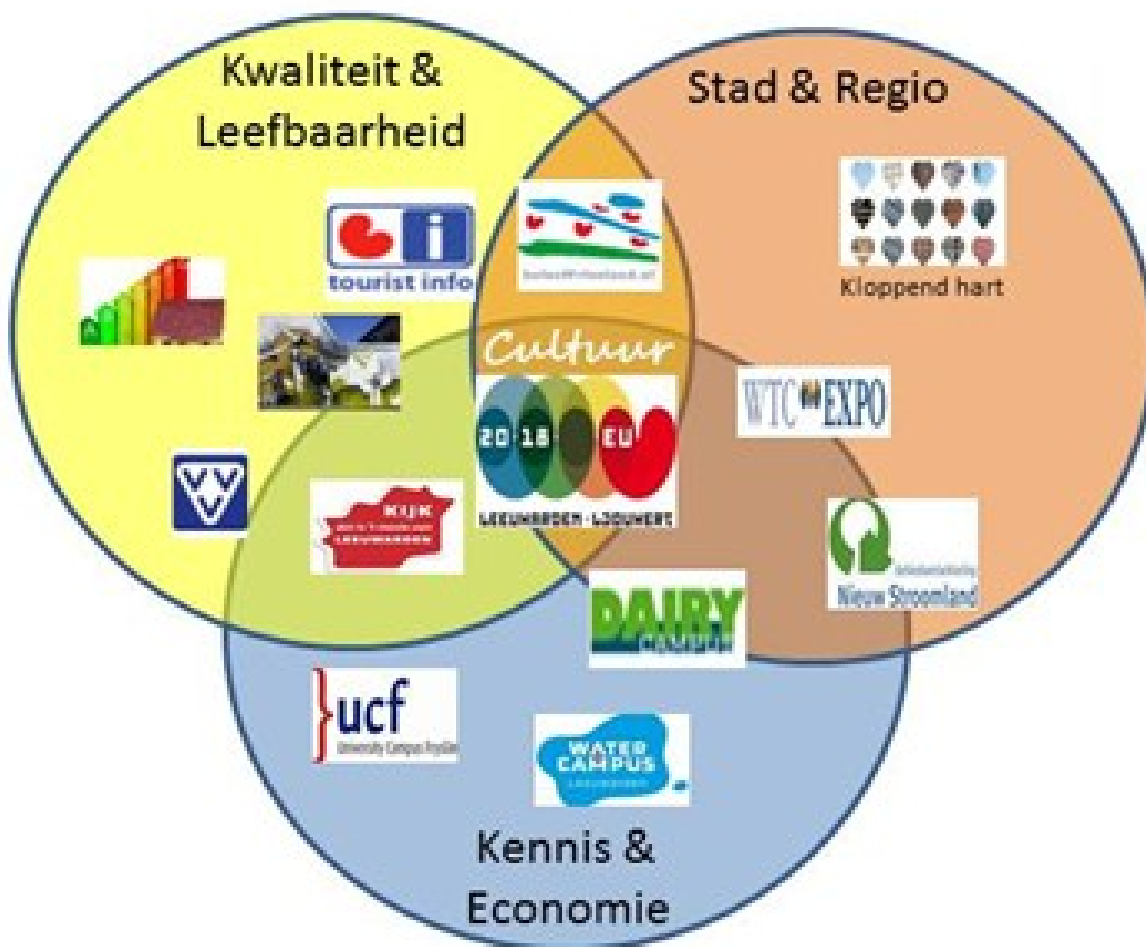
Op basis van de uitkomsten van de eerder genoemde expertgroep, hebben wij de drie ontwikkelopgaven nader verkend voor de periode tot 2025, leidend tot 14 deelprogramma's en projecten. Die deelprogramma's en projecten hebben wij, ter benadrukking van de samenhang en integraliteit én voor de overzichtelijkheid, teruggebracht tot drie hoofdprogramma's. Drie hoofdprogramma's die bijdragen aan een sterkere sociaal-economische stad en regio en aansluiten bij de kracht van Leeuwarden en Fryslân. Leeuwarden wil bij deze aanpak als voorbeeld maar ook als partner voor de regio optreden. In tal van situaties wordt een regionale aanpak gehanteerd en/of is een regionale 'uitrol' van pilotprojecten mogelijk.

Het bereiken van de doelstellingen kan niet zonder onze maatschappelijke partners – instellingen, organisaties en bedrijven, in de Friese regio en in Europa. De komende tijd zullen ook de externe partners gevraagd worden hun beleidsplannen en uitvoeringsprogramma's af te stemmen op de regionale agenda. Ook de stichting Culturele Hoofdstêd 2018 zal haar programma laten aansluiten bij deze agenda waardoor er een extra impuls gegeven wordt aan de ontwikkelingen.

Programma's

De volgende drie hoofdprogramma's zijn geformuleerd:

- Kennis & Economie
 - o Watercampus Leeuwarden
 - o Dairy Campus
 - o University Campus Fryslân
 - o Economie
 - o Onderwijs
- Kwaliteit & Leefbaarheid
 - o Stedelijke vernieuwing
 - o Participatie
 - o Toerisme/marketing
 - o Cultuur
 - o Duurzaamheid/Groen Werkt!
- Stad & Regio
 - o WTC Expo en Westelijke kantorenhak
 - o Culturele Hoofdstad 2018
 - o Nieuw Stroomland
 - o Us Stêd

In de bijlage met factsheets zijn per hoofdprogramma de deelprogramma's en projecten uitgewerkt.

De samenhang tussen de drie hoofdprogramma's is buitengewoon sterk; in de factsheets wordt daar ook specifiek aandacht aan gegeven.

Uitwerking

Met de sociaaleconomische urgenties en doelstellingen van Leeuwarden/Fryslân voor ogen is gezamenlijk verdieping aangebracht in het bestaande beleid, zijn nieuwe verbindingen gelegd en zijn projecten geformuleerd. Aangrijpingspunt ligt bij de driehoek werk-participatie-onderwijs. Door meer banen wordt de participatie vergroot en is er meer kans op beter onderwijs; beter onderwijs (en aansluiting op arbeidsmarkt) vergroot de kans op een baan en bevordert participatie.

- Kennis & Economie

Leeuwarden is de provinciale banenmotor, economisch trekker en kennis- en innovatie centrum. Te verwachten is een groeiende rol van de stad voor voorzieningen als werk en onderwijs. De positie en (regionale) betekenis van Leeuwarden zal daarmee vergroot worden. De Watercampus en Dairy Campus zijn niet alleen vanuit werkgelegenheidsoptiek van belang, maar juist ook door de sterke relatie met het (hoger) onderwijs en mede

daardoor met een duurzame en innovatieve uitstraling, met kennisontwikkeling en – toepassing in de gehele provincie en daar buiten.

Gelijktijdige inzet op bevorderen van ondernemerschap, innovatieve verbindingen tussen creatieve bedrijvigheid en de zorgsector, bestuurlijk platform voor koppeling van economie- en arbeidsmarktprojecten, actieplan bestrijding jeugdwerkloosheid, mismatch met arbeidsmarkt (vooral bij techniek en zorg) en daarmee samenhangende om- en bijscholing, opleiding & activering.

Kwaliteitsverbetering door volledige integratie van basisonderwijs, kinderopvang en peuterspeelzaalwerk in zogenaamde 'Kindcentra': basisvoorzieningen voor een doorgaande ontwikkelingslijn van kinderen van 0-12 jaar. Betere aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt: economische groeisectoren aantrekkelijk maken, jongeren helpen met startkwalificatie, verlengde leerplicht, 3-talig onderwijs, stimuleren ondernemerschap, stimuleren dynamiek arbeidsmarkt. Het academische culturele klimaat in de stad versterken om leef- en vestigingsfactoren te vergroten met nadruk op het innovatieve en internationale karakter van de regio.

- Kwaliteit & Leefbaarheid

Het realiseren en waarborgen van een kwalitatief hoogwaardig woon- en leefmilieu is leidend. De kwaliteit en differentiatie van de woningvoorraad speelt daarbij een rol, de verbetering van de fysieke kwaliteit van de leefomgeving eveneens.

De inzet op vergroting van de participatie gaat verder dan inkomensondersteuning en minima-regelingen (vangnet). Verbindingen worden gelegd met duurzaamheid (minder energiekosten), jeugd en onderwijs (meer kans op verbetering inkomen op termijn), schuldhulp, re-integratie (meer kansen op inkomen uit betaald werk) en cultuurparticipatie (stimuleren van creativiteit en innovatief denken van kinderen).

Toeristisch potentieel van Leeuwarden/Ljouwert/Fryslân vergroten zodat bestedingen toenemen om werkgelegenheid (ook voor laagopgeleiden) te waarborgen. Kwaliteitsimpuls gericht op verbeteren van voorzieningen, gastvrijheid en vergroten van bekendheid. Overheid en private partijen zetten in op het versterken van cultuureducatie, amateurkunst, talentontwikkeling, brede participatie, innovatie, internationalisering en artistieke kwaliteit. Versterking en verbreding van taalontwikkeling en meertaligheid en andere kunstvormen die geworteld zijn in de mienskip (popcultuur, koormuziek, iepenloftspul). De Blokhuispoort is in dit verband van groot belang, zeker ook tegen de achtergrond van Culturele Hoofdstad van Europa 2018.

Door de inzet van provincie, gemeente en andere partners op het programma Water en Energie, zijn de afgelopen jaren ruim 1500 nieuwe banen gecreëerd, hebben nieuwe bedrijven zich in en rond Leeuwarden gevestigd en hebben kennisinstituten zich verder ontwikkeld. Deze ingezette lijn wordt doorgetrokken naar 2025, met onverminderde inzet op nieuwe "groene" banen, door slim omgaan met watertechnologie, agrofood en duurzame energie

- Stad & Regio

Als gevolg van een demografische transitie, is de centrumpositie van Leeuwarden op het gebied van bijvoorbeeld cultuur, detailhandel en zorg van steeds grotere betekenis. De economische en leisure-gerichte functies van het WTC e.o. zijn daar een illustratie van. Datzelfde geldt vanzelfsprekend voor de binnenstad met functies die veelal van regionale, landsdelige of zelfs nationale betekenis zijn. De bereikbaarheidsopgave van de (binnen)stad wordt ook aangepakt met Us Stêd. Nieuw Stroomland is een grootschalige gebiedsontwikkelingsopgave die samen met de provincie en buurgemeenten wordt opgepakt en gericht op realisering van een hoogwaardig woon-, werk- en leefmilieu.

Conform de intenties van Culturele Hoofdstad van Europa 2018 wordt volop ingezet op de versterking van de relatie stad-platteland, op de versterking van duurzaamheid van cultuur en natuur en op de versterking van de etnische en culturele identiteit en diversiteit van de provincie.

We willen investeren in mensen, werk en omgeving. Dat doen we omdat alle partijen doordrongen zijn van de betekenis van de urgenties op de lange termijn voor de positie van Leeuwarden/Ljouwert en Fryslân. Daarom geven we een extra impuls aan de duurzame maatschappelijke ontwikkeling van deze regio die gericht is op meer diversiteit, kwaliteit en vernieuwing. Dat resultaat kan alleen bereikt worden door gelijktijdig en vanuit meerdere invalshoeken (economie, cultuur, infrastructuur, sociaal, onderwijs) samen te werken in een gecoördineerde aanpak. Het een kan niet zonder het ander. Taal, cultuur en maatschappelijke voorzieningen geven kleur aan de identiteit van Leeuwarden/ Fryslân, net als de monumentale binnenstad, de agrofood-bedrijven, de Europese kennisinstellingen en de hogescholen. Economie gaat over zowel de bovenkant als de onderkant van de arbeidsmarkt; het vestigingsklimaat is evenzeer gediend met ruimtelijke kwaliteit en bereikbaarheid als met de culturele evenementen die plaatsvinden, de kwaliteit van het onderwijs en de programmering van de schouwburg. Daarom bevat de Samenwerkingsagenda een integrale aanpak en daarop gebaseerde samenhangende programma's die in samenspraak met partners in het maatschappelijke middenveld tot uitvoering worden gebracht.

De uitwerking voor bovengenoemde thema's is in factsheets opgenomen in de bijlage.

De Blokhuispoort is de afgelopen jaren tijdelijk ingevuld voor creatieve en innovatieve industrie van kleinschalige omvang, maar met grote impact. Via water, weg en spoor is het goed te bereiken en kan met zijn uitzonderlijke ruimtes plaats bieden aan bijzondere activiteiten. Het rijk is voornemens de Blokhuispoort te verkopen. Gezamenlijk willen we een plan presenteren waarbij we dit unieke gebouw kunnen behouden ter ondersteuning van het economische, recreatieve, toeristische en culturele programma. Het gebouw is uitermate geschikt vanwege zijn centrale ligging en omvang. Het kan ondersteuning bieden aan kleine startende bedrijven waarbij door de interactie van deze bedrijven nieuwe innovatieve en creatieve producten worden ontwikkeld. Het culturele programma heeft baat bij een locatie waar zelfstandige producties in een bijzondere omgeving kunnen oefenen, produceren en voorstellingen c.q. tentoonstellingen geven. Als educatiecentrum kan het de plek worden waar ambachtswerkplekken worden gecreëerd. Voor recreatie en toerisme is het de plek om het Hospitality Centre te worden voor de ontvangst van bezoekers in deze stad en regio. Het unieke karakter van het gebouw maakt echter ook dat het niet aan alle huidige eisen voldoet. Met een eenmalige impulsinvestering kan dit gebouw voor lange termijn huisvesting bieden met een rendabele exploitatie.

4. Samenwerkingsafspraken

De Samenwerkingsagenda *Leeuwarden/Ljouwert fan Fryslân* krijgt een looptijd tot 2025. De aanpak van de benoemde urgenties en doelstellingen komt als aanvulling op de beleidsmatige inspanningen die al door gemeente en provincie worden geleverd, zowel in het reguliere beleid, met inzet van de middelen voor de Samenwerkingsagenda als met additionele middelen en (internationale) partnerschappen.

Naast de eerder genoemde, huidige investeringsomvang ligt er ook een opgave voor de feitelijke samenwerking. Mede daarom wordt gekozen voor een gefaseerde aanpak waaraan wij in gezamenlijkheid sturing geven. Dat is nodig vanwege de tijdshorizon en het scheidt de mogelijkheid de programma's aan te scherpen en waar nodig inhoudelijk te detailleren. Dit hoofdstuk geeft de afspraken die wij als partners met elkaar maken om die samenwerking goed te laten verlopen.

Kwalitatieve eisen voor samenwerking

De programma's en de projecten in de "Samenwerkingsagenda *Leeuwarden/Ljouwert fan Fryslân*" vereisen een goede samenwerking en afstemming tussen gemeente en provincie, zowel ambtelijk als bestuurlijk:

- er wordt door een gedeeld opdrachtgeverschap één virtuele organisatie opgezet tussen beide organisaties. Deze is verantwoordelijk voor de uitvoering, voortgang en evaluatie van de onderdelen van de samenwerkingsorganisatie;
- bij projectontwikkeling- en uitvoering wordt afstemming gezocht. De samenwerking houdt concreet een extra financiële, personele en beleidsmatige impuls in;
- waar mogelijk en nodig wordt in nauw overleg beleidsmatig samengewerkt in reactie op externe ontwikkelingen, en bij het aangaan van contacten met steden en gebieden in het buitenland;
- in de Samenwerkingsagenda wordt een relatie gelegd tussen verschillende financieringsbronnen. Behalve afzonderlijke middelen voor de specifieke samenwerking moeten ook andere bronnen aangesproken worden (naast andere interne budgetten, subsidieregelingen en fondsen ook optimaal gebruik maken van o.a. Europese- en rijksmiddelen). Schotten tussen financieringsbronnen moeten geen belemmering vormen voor ondersteuning van de projecten;
- zowel gemeentelijk als provinciaal is goede beleidsregie en –coördinatie (ook financieel) nodig. Tussen gemeente en provincie moet regelmatig overleg zijn. De coördinatiestructuur moet voor beide partners helder zijn;
- snelheid en daadkracht: op basis en binnen de kaders van de "Samenwerkingsagenda" moet snel gehandeld kunnen worden. Dat betekent:
 - adequate organisatie op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau (snelheid van beslissen);
 - beide partners dienen reserves te hebben waaruit in korte tijd geld vrij gemaakt kan worden voor een volgende fase van een project en nieuwe kansen/ kansrijke projecten;
 - financieringsstructuur simpel inrichten: uitgangspunt moet zijn een heldere en snelle toetsing aan de doelen van de Samenwerkingsagenda.

Organisatie van de samenwerking

Voor de uiteindelijke uitvoering van de Samenwerkingsagenda denken wij aan een (virtuele) organisatie die nauw aansluit op de ervaringen die gemeente en provincie gezamenlijk hebben opgedaan rondom de programma-aanpak Culturele Hoofdstad van Europa 2018, maar tevens bij Leeuwarden Vrij-Baan, Energie & Water en Nieuw Stroomland. Essentie daarvan is dat wij de programma's en projecten in gezamenlijkheid oppakken, en op ambtelijk en bestuurlijk niveau duidelijke afspraken gemaakt worden over de onderlinge taakverdeling.

In deze virtuele organisatie zal op basis van programmasturing gewerkt worden, op de drie hoofdprogramma's Kennis & Economie, Kwaliteit & Leefbaarheid en Stad & Regio. Vanuit de directies van de provincie Fryslân en de gemeente Leeuwarden worden daartoe twee directeuren aangewezen, die gezamenlijk als opdrachtgever optreden. Zij sturen gezamenlijk een programmamanager aan, die als opdrachtnemer optreedt.

Overige samenwerkingsafspraken

Gekozen wordt voor een periodiek overleg tussen de beide colleges (drie maal per jaar). Dit zal een breed bestuurlijk overleg zijn over gemeenschappelijke thema's waarbij de Samenwerkingsagenda Leeuwarden/Ljouwert fan Fryslân een van de agendapunten is. Het voordeel hiervan is dat een en ander niet nog eens afzonderlijk in de colleges behandeld hoeft te worden. De beide colleges fungeren gezamenlijk als stuurgroep voor de "Samenwerkingsagenda". Daarnaast zal bij dit overleg ruimte gereserveerd gaan worden voor inhoudelijke en strategische discussies over maatschappelijke en/of beleidsmatige ontwikkelingen die geen onderdeel uitmaken van de Samenwerkingsagenda maar waarbij sprake is van een gemeenschappelijk belang.

Over de uitvoering van programma's en projecten behorend tot de Samenwerkingsagenda wordt door de colleges jaarlijks gerapporteerd aan Provinciale Staten en de gemeenteraad via de jaarstukken. Daar waar sprake is van het budgetrecht worden de betreffende voorstellen voor besluitvorming uiteraard ter vaststelling aan Provinciale Staten en gemeenteraad voorgelegd.

De colleges vergaderen wisselend bij Provincie en bij de gemeente waarbij het voorzitterschap wisselend vervuld wordt door de commissaris van de koning en de burgemeester.

De algemeen directeur van de provincie en de gemeentesecretaris zijn eindverantwoordelijk voor de genoemde bestuurlijke overleggen, zoals hierboven bedoeld. Zij wijzen ieder een voor de Samenwerkingsagenda verantwoordelijk contactpersoon aan. De programmasturing vindt plaats door een gezamenlijk aangestelde projectmanager.

De vaste ambtelijke contactpersonen voor aangelegenheden betreffende de Samenwerkingsagenda zijn belast met de voorbereiding van de vergaderingen en met de interne coördinatie van zaken die hierop betrekking hebben. De provinciale contactpersoon zal het secretariaat voeren voor het collegeoverleg. De terugkoppeling over de voortgang van het programma vindt plaats door de projectmanager. Dit laat onverlet de afspraken die gemaakt worden tussen de managementteams van provincie en gemeente om periodiek met elkaar overleg te voeren.

De dagelijkse bestuurlijke aansturing van de projecten en programma's in de Samenwerkingsagenda komt voor rekening van de betrokken portefeuillehouders van provincie en gemeente. De projectmanager is verantwoordelijk voor de programmasturing in de virtuele uitvoeringsorganisatie en betreft daarbij de dienstdirecteuren die verantwoordelijk zijn voor een bepaald project.

Provincie en gemeente stellen met de Samenwerkingsagenda de projecten vast waaraan de komende jaren gewerkt zal gaan worden. De Provincie zorgt voor de nodige koppelingen met Rijks- en Europese programma's 2013-2020, en met de afronding EFRO 2007-2013. Daarnaast zal aansluiting worden gezocht bij rijks- en Europese programma's. De gemeente zorgt voor de nodige koppelingen met het GSB en andere relevante programma's.

Monitoring van de voortgang van de projecten van de "Samenwerkingsagenda" en de mate waarin de beoogde doelen zijn bereikt, ligt in handen van projectmanager.

Tijdens de looptijd van de Samenwerkingsagenda zal twee keer de aanpak en de effecten geëvalueerd worden. De eerste evaluatie is gepland in najaar 2016. De tussenrapportage wordt aan provinciale staten en gemeenteraad aangeboden door het overleg van de gezamenlijke colleges .

In de loop der jaren worden de projecten van de Samenwerkingsagenda verder uitgewerkt, inclusief de definitieve financiering en kasritmes. Zodra een project beslisrijp is, wordt het ter besluitvorming voorgelegd aan het periodieke collegeoverleg.